

عنوان مقاله:

دولت مشروطه و حکومت مندی مکانیکی

محل انتشار:

فصلنامه دولت پژوهی، دوره 1، شماره 1 (سال: 1394)

تعداد صفحات اصل مقاله: 41

نویسنده:

روح الله اسلامی - استادیار گروه علوم سیاسی دانشگاه فردوسی مشهد

خلاصه مقاله:

شیوه های اعمال و نیز محدود کردن قدرت در سال های منتهی به مشروطه به ناگاه وجوه نظری جدیدی پیدا می کند. بعد از آن که حکومت مندی متافیزیکی ایران در سلسله قاجار پدیداری بسیار انحطاط آمیز پیدا کرد، وجوه فروپاشی، شکست و تجزیه ایران آغاز شد، به نحوی که ایران در همه نبردها شکست خورد و مردم ایران یعنی رعیت تحت سلطه ظل السلطان ها از تحقیر داخلی و خارجی به تنگ آمدند. در این فضای بحرانی که تمامیت ارضی ایران در حال نابود شدن بود، برخی از متفکران ایرانی، شیوه های جدیدی از ساماندهی امر سیاسی را معرفی کردند. سال های پایانی سلسله قاجار به ویژه هنگام به وجود آمدن مشروطه، برابر است با ورود ایران به عصر فیزیک و مکانیک قدرت که پیش از آن به شکل سیستمی و کارکردی سابقه نداشته است. در شکل فیزیکی حکومت مندی، قدرت تبلوری مکانیکی و بوروکراتیک پیدا می کند. یعنی با چینش ساختارها و نهادهای بیرونی، می توان سیاست را به گونه ای در بعد داخلی و خارجی نظم داد که صلح، رفاه و شادی و قدرت را برای واحدهای سیاسی به ارمغان آورد. در این فصل با استفاده از چارچوب نظری حکومت مندی به دو رساله اولیه و پیشرو در زمینه مکانیک قدرت در ایران می پردازیم. رساله اول متنی فقهی و بومی از آیت الله نایینی است که با محوریت قرار دادن قرآن، زندگی پیامبر (ص) و به ویژه نهج البلاغه الزامات قدرت مکانیکی را ترسیم می کند. متن دوم مجموعه درس های محمد علی فروغی است که اولین متن قانون اساسی ایران نیز به شمار می آید، چرا که درس های او در مدرسه علوم سیاسی بعدها توسط نظریه پردازان و شاگردانش در قانون اساسی ایران جای گرفت. به طور خلاصه این پژوهش به ورود حقوقی و فقهی ایران به حکومت- مندی مکانیکی بوروکراتیک یا دولت مشروطه می پردازد

کلمات کلیدی:

دولت مشروطه؛ حکومت مندی؛ مکانیک قدرت؛ بوروکراتیک

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/685208>

